

A közadók módjára történő végrehajtások polgári bíróságok előtt. A bírói végrehajtás s a közadók, valamint az ezek módjára behajtandó tartozások végrehajtása nemcsak alaki, de anyagi jogi szempontból is különböző szabályok alapján foganasítandó. Különösen az 1923. VII. t.-c. óta különbözőképen van szabályozva az igényper (ez már az 1920:XXIII. t.-c. óta) és a foglalások alóli mentesség a két eljárásban. A közadók s az ezek módjára behajtandó tartozások végrehajtását legutóbb az 1927:V. t.-c. 70. §-a alapján kiadott 1927. évi 600. számú P. M. rendelet szabályozza, mely — lényegtelen változtatásoktól eltekintve — az igényperék és a foglalás alóli mentességek tekintetében fenntartja az 1923. VII. t.-c. rendelkezéseit.

Megemlítésre érdemes, hogy a közadók módjára behajtandó követelések nem mind közjogi, vagy közigazgatási természetűek, de vannak közöttük tipikus magánjogiak is. pl. a gyámtörvény rendelkezései értelmében, az árvaszekek határozataikat közigazgatási úton hajtják végre s az ingóságokra vezetendő végrehajtás a közadók kezeléséről szóló törvények hatálya alá esik.

E törvény 127. §-a ugyan kimondja, hogy „a lefoglalás alóli kivételekre nézve azonban a polgári törvénykezési szabályok alkalmazandók“, azonban e rendelkezést nézetem szerint az 1923:VII. t.-c. 106. §-ának 2. pontja hatályon kívül helyezte. Ezt az álláspontot fenntartják a későbbi jogszabályok is.

E kétféle végrehajtási eljárási és anyagi jog komplikációkat főleg ott okoz, ahol a polgári bíróság kénytelen foglalkozni a közadók behajtásának módjára foganasított végrehajtási aktusokkal és azok jogkövetkezményeivel.

Különösképen két eset az, melyben a polgári bíróság elé kerül a közadók kezeléséről szóló jogszabályok alapján foganasított végrehajtás: az egyik az igényperéknél, a másik pedig akkor áll be, ha a végrehajtató a 600. 927. P. M. rendelet 65. §-ának 3. bekezdése értelmében a lefoglalt követelést az adóstól bírói úton hajtja be.

Az, hogy a lefoglalt ingóságok kiigényelhetésének lehetősége köztartozások, tehát valamennyi közadók módjára (régebbi törvényeink terminológiájával: közigazgatási úton) behajtandó tartozás végrehajtásának esetében erősen korlátozva van, meglehetősen átment a köztudatba s az irodalom is erősen foglalkozott e kérdéssel. Ilyenformán nem igen merülnek fel kétségek az irányban, hogy köztartozások miatti végrehajtások esetén az igényper, ellentétben a köztörvénnyel, igen szűk korlátok közé van szorítva.

Azonban meglehetősen ritka s ennél fogva a jogász-

közönség előtt kevésbé megbeszélt eset az, ha szolgálati és munkabér viszonyból származó illetmények foglaltatnak le közadók módjára s azokat a foglaltató kénytelen peresíteni.

Itt a foglálás alól való mentesség egészen másként van szabályozva a bírói s a közadók módjára történő végrehajtásnál.

A Vh. n. 11. §-a szerint az alkalmazásban levő tisztviselőknek fizetése csak egyharmad. részben vehető foglálás alá, úgy, hogy évi 2000 pengő érintetlen maradjon, míg a 12. §. szerint a napidíjak- és szakmánydíjaknál a mentesség napi 5 pengőt tesz ki.* Az 1918: XXII. t. e. 8. §-a pedig a közszolgálati alkalmazottak fizetését a családi tartási igényeken (s a köztartozásokon) kívül pro futuro teljesen mentesíti a foglálás alól.

Ezzel ellentétben a 600/1927. P. M. sz. rendelet szerint az alkalmazottak adóköteles illetményei egyes esetekben korlátlanul, de általában $\frac{1}{3}$ részük erejéig foglaltathatók le. Minimum itt nincsen. (56. §. 1. bekezdés.) A napidíjak és szakmánybérek tekintetében ugyanez az elvi szabály. Minimumot itt sem engedélyez a jogszabály.

Látjuk tehát a mélyreható különbséget a kétféle végrehajtási mód anyagjogi szabályai közt.

A bíróságok — azon tételes jogszabályba foglalt elvből kifolyólag, hogy a foglálás alól való mentességről a végrehajtást szenvedő sem mondhat le — esetleg kuthatják a már jogerőssé vált letiltó rendelvénnyel jogosságát.

Noha felfogásom szerint a már jogerőssé vált letiltó rendelvénnyel köti a bíróságot is, az ellenkező nézet is vitatható.

Amde kétségen felül áll, hogy a kiindulási pont a rendelvénnyel jogszerűségének elbírálásánál a közadók kezeléséről szóló jogszabály kell hogy legyen. Bármennyire meggondolandónak látszik is, de lege ferenda az, hogy pl. a bíróság által megítélt gyermektartás a Vh. t. alapján, a gyámhatóság által megállapított pedig a közadók módjára hajtandó be, de lege lata mégis a foglálás alóli mentesség megítélésénél csakis a közadók kezeléséről szóló jogszabályok, jelenleg a 600/1927. P. M. sz. rendelet, lehetnek irányadóak.

Kissé meglep ugyan minden jogászt, aki a dologgal nem foglalkozott behatóan, a sablontól való eltérés, azonban a tételes jogszabályok parancsoló ereje más megoldást nem enged.

Dr. Rakovszky Menyhért,
kir. tvszéki bíró.

* Egyes családjogi követelésekből kifolyó tartozásoknál ez a minimum a felére száll alá.